

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2007
KOM(2007) 396 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET
OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG**

**om gennemførelsen af Fællesskabets strategi vedrørende dioxiner, furaner og
polychlorede biphenyler (KOM(2001) 593) - anden statusrapport**

{SEK(2007) 955}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

om gennemførelsen af Fællesskabets strategi vedrørende dioxiner, furaner og polychlorerede biphenyler (KOM(2001) 593) - anden statusrapport

Baggrund

Dioxiner, furaner og polychlorerede biphenyler (PCDD, PCDF og PCB) er en gruppe giftige kemikalier, der er persistente i miljøet, bioakkumuleres i fødekæden og indebærer en risiko for skadevirkninger for menneskers sundhed og miljøet. De kan skade immunsystemet, centralnervesystemet, hormonsystemet og forplantningsfunktionerne og mistænkes desuden for at forårsage kræft. Fostre og nyfødte er mest følsomme for eksponering. Man er blandt offentligheden og politikere og i videnskabelige kredse opmærksom på de skadevirkninger, som lang tids udsættelse for selv ganske små mængder dioxiner, furaner og PCB kan have for sundhed og miljø.

Det er gennem de seneste årtier lykkedes at få det generelle niveau for dioxiner, furaner og PCB i miljøet og hos mennesker bragt ned, især via begrænsning af industrielle emissionskilder, f.eks. affaldsforbrænding. Men da disse kemikalier er meget persistente, er det nødvendigt at fortsætte arbejdet på at reducere menneskeskabte udslip til miljøet med det mål til stadighed at gøre dem mindre og om muligt standse dem helt. Også indholdet i foder og fødevarer bør bringes yderligere ned, således at menneskers eksponering bliver mindre.

For at mindske menneskers indtagelse er det vigtigt at reducere niveauet i fødekæden, da indtagelse med føden er den vigtigste eksponeringsvej for mennesker. Fødekæden kontamineres via miljøforurening. Eksempelvis kan dioxiner, der slipper ud i luften, deponeres på planter eller i vand, hvorfra de optages af dyr og fisk under fourageringen og ad den vej kommer ind i fødekæden. Derfor er det nødvendigt at træffe foranstaltninger til at mindske tilstedeværelsen af dioxiner, furaner og PCB, i såvel miljøet som fødevarer og foder.

Den 24. oktober 2001 sendte Kommissionen en meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en strategi for Fællesskabet vedrørende dioxiner, furaner og polychlorerede biphenyler¹ (dioxinstrategien). Dioxinstrategien består af to dele, én del med tiltag, der kan nedsætte forekomsten af dioxiner, furaner og PCB i *miljøet*, og en anden del med tiltag, der kan nedsætte forekomsten af dem i *foderstoffer og fødevarer*.

Den 12. december 2001 vedtog Rådet (miljø) sine konklusioner om Kommissionens meddelelse. Det støttede Kommissionens dioxinstrategi og bad Kommissionen om at aflægge rapport om gennemførelsen af den ved udgangen af 2003 og derefter hvert tredje år. Den første statusrapport om perioden 2002-2003 blev udsendt den 13. april 2004².

Nærværende meddelelse er den anden statusrapport med en sammenfatning af Kommissionens aktiviteter i perioden 2004-2006 inden for miljø samt foderstoffer og

¹ KOM(2001) 593 endelig.

² KOM(2004) 240 endelig.

fødevarer. Den er suppleret med et bilag med mere udførlige tekniske beskrivelser af udviklingen på de forskellige områder (SEK(2007) 955).

Tiltag på miljøområdet

Dioxiner, furaner og PCB berøres af flere forskellige miljøpolitikområder. Et område, der har særlig betydning for den aktuelle vurderingsperiode, er gennemførelsen af to internationale konventioner om persistente organiske miljøgifte (POP).

Dioxiner, furaner og PCB bliver i lighed med andre POP transporteret tværs over internationale grænser og udgør en trussel mod miljøet og menneskers sundhed over hele verden. Dette globale problem har fået udtryk i Stockholm-konventionen om persistente organiske miljøgifte under De Forenede Nationers Miljøprogram, som Fællesskabet blev part i i februar 2005, og POP-protokollen af 1998 under FN/ECE-konventionen om grænseoverskridende luftforurening over store afstande.

EU har med vedtagelsen af forordning (EF) nr. 850/2004 om persistente organiske miljøgifte³ i 2004 overholdt alle sine forpligtelser i henhold til de to internationale aftaler. Vedtagelsen er et stort skridt fremad i kampen mod dioxiner, furaner og PCB. Forordningen kræver, at medlemsstaterne opstiller nationale fortegnelser over dioxin-, furan- og PCB-udslip med angivelse af, hvilke foranstaltninger de skal bekæmpes med. Der er udarbejdet nationale gennemførelsesplaner, eller de bliver udarbejdet snarligt. POP-forordningen sikrer dermed, at der bliver bedre oplysninger til rådighed om nationale udslip af dioxiner, furaner og PCB, og at de nationale foranstaltninger til bekæmpelse af dem bliver beskrevet.

Kommissionen har også udarbejdet en gennemførelsesplan⁴ med, hvad der skal gøres på EU-plan. Til den plan blev der foretaget en prioritering, så det blev muligt at fastlægge, hvordan der kan gøres noget ved utilsigtet frigivelse af POP, herunder dioxiner, furaner og PCB. Det fremgår bl.a. af gennemførelsesplanen, at industrikilder fortsat bør behandles inden for gældende lovrammer, dvs. IPPC-direktivet⁵ og direktivet om affaldsforbrænding⁶. Andre kilder, f.eks. boligopvarmning med træ og kul, er ved at få stigende betydning, og Kommissionen agter at medvirke til, at der bliver gjort noget ved dem, ved at tilskynde til udveksling af erfaringer og oplysninger mellem interessenter og medlemsstaterne.

Ud over denne generelle udvikling er der i perioden 2004-2006 gjort fremskridt med miljøtiltag under dioxinstrategien inden for følgende områder:

Hvad angår *industriemissioner* er arbejdet med at udpege de bedste tilgængelige teknikker (BAT) til forureningsforebyggelse og -bekæmpelse videreført, og ved udgangen af 2006 blev de sidste seks af de 32 BREF (BAT-referencedokumenter) gjort færdige. Nogle af de tidligere vedtagne BREF skal revideres på baggrund af nyudviklinger, og det er allerede sat i gang inden for f.eks. cement og kalk, papirmasse og jern og stål.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 850/2004 af 29. april 2004 om persistente organiske miljøgifte og om ændring af direktiv 79/117/EØF (EUT L 158 af 30.4.2004).

⁴ SEC(2007) 341 (kun på engelsk).

⁵ Rådets direktiv 96/61/EF af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, EFT L 257 af 10.10.1996, s. 26.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/76/EF af 4. december 2000 om forbrænding af affald (EFT L 332 af 28.12.2000, s. 91).

I september 2006 blev der vedtaget en temastrategi for *jordbundsbeskyttelse*. Den rummer et forslag til rammedirektiv, der pålægger medlemsstaterne at forebygge forurening af jorden, kortlægge forurenede arealer og rydde op på disse arealer. Hvad *affald* angår fastsættes det i POP-forordningen, at eventuel POP-kontaminering skal destrueres eller omdannes irreversibelt til andre stoffer. Denne generelle regel kan fraviges i enkelte tilfælde - således er der i 2006 og 2007 vedtaget to forordninger⁷ med de grænseværdier for dioxiner, furaner og PCB, der skal anvendes i sådanne tilfælde.

Som led i den offentlige adgang til data om industriemissioner blev der i januar 2006 etableret et nyt europæisk offentligt register over forurenende stoffer (E-PRTR)⁸. I sammenligning med det tidligere register (EPER) er der lavere tærskelværdier for rapportering af dioxiner og furaner, og rapportering af PCB er nu omfattet.

I perioden 2002-2005 er der med to større undersøgelser indhentet mere fuldstændige oplysninger om dioxiner, furaner og PCB i EU-10. Resultaterne blev drøftet på en workshop i Bruxelles i februar 2005, hvor man blandt det fremtidige arbejde prioriterede gennemførelse af gældende lovgivning og mere fokus på små private kilder⁹.

Tiltag inden for foder og fødevarer

Dioxinstrategien rummer en integreret tilgang til lovgivning om foder og fødevarer, således at forekomsten af dioxiner, furaner og PCB i hele fødekæden reduceres. Denne integrerede tilgang hviler på følgende tre søjler:

- (1) Fastsættelse af lave, men opnåelige maksimalindhold i foder og fødevarer under hensyntagen til resultaterne med nedbringelse af forekomsten af dioxiner i miljøet.
- (2) Fastsættelse af indgrebsværdier, der udløser indgreb, når indholdet i foder eller fødevarer ligger markant højere end baggrundsniveaue. Sådanne værdier har en varslingsfunktion.
- (3) Fastsættelse af målværdier, der skal nås med tiden, således at størsteparten af Europas befolkning kommer ned på en eksponering under den grænse, som Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler anbefaler.

I løbet af den aktuelle vurderingsperiode er lovgivningen om grænseværdier i foder og fødevarer ændret til, at også dioxinlignende PCB er omfattet, idet der nu gælder en maksimalværdi for summen af dioxiner, furaner og dioxinlignende PCB¹⁰. For at få en

⁷ Rådets forordning (EF) nr. 1195/2006 af 18. juli 2006 om ændring af bilag IV til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 850/2004 om persistente organiske miljøgifte, EUT L 217 af 8.8.2006, s. 1, og Rådets forordning (EF) nr. 172/2007 af 16. februar 2007 om ændring af bilag V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 850/2004 om persistente organiske miljøgifte, EUT L 55 af 23.2.2007, s. 1.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 166/2006 af 18. januar 2006 om oprettelse af et europæisk register over udledning og overførsel af forurenende stoffer, EUT L 33 af 4.2.2006, s. 1.

⁹ Undersøgelserapporter og workshop-dokumenter findes på:
http://ec.europa.eu/environment/dioxin/index.htm#enlarged_eu

¹⁰ Kommissionens direktiv 2006/13/EF af 3. februar 2006 om ændring af bilag I og II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/32/EF om uønskede stoffer i foderstoffer for så vidt angår dioxiner og dioxinlignende PCB'er (EUT L 32 af 4.2.2006, s. 44), hvad angår foder; og Kommissionens forordning (EF) nr. 199/2006 af 3. februar 2006 om ændring af forordning (EF) nr. 466/2001 om

glidende overgang gælder i en kortere periode både grænseværdierne for dioxiner og furaner og de nye grænseværdier for summen af dioxiner, furaner og dioxinlignende PCB.

Da kilderne til dioxiner og dioxinlignende PCB er forskellige, er indgrebsværdierne for dioxiner og furaner fra 2002 bibeholdt, og der blev i 2006 fastsat særskilte indgrebsværdier for dioxinlignende PCB, samtidig med at der blev fastsat grænseværdier for summen af dioxiner, furaner og dioxinlignende PCB¹¹.

Lovgivningen om analyse- og overvågningsmetoder for foder og fødevarer er revideret og ført ajour i lyset af de praktiske erfaringer og på baggrund af, at dioxinlignende PCB nu indgår i de fastsatte grænseværdier¹².

Den Europæiske Fødevarsesikkerhedsautoritet har vurderet, hvilke risici for menneskers og dyrs sundhed der er forbundet med tilstedeværelsen af ikke-dioxinlignende PCB i foder og fødevarer¹³. Med udgangspunkt i konklusionerne på risikoanalysen drøftes det for øjeblikket, om der i lovgivningen skal fastsættes grænseværdier for indholdet af ikke-dioxinlignende PCB i foder og fødevarer.

Forskningsaktiviteter

Der er med finansiering fra sjette forskningsrammeprogram udført en række forskningsprojekter for at udfylde nogle af hullerne i den eksisterende viden om dioxiner, furaner og PCB, og de har fokuseret på sundhedsvirkninger, kontaminering af fødekæden og miljøaspekter. Også Det Fælles Forskningscenter har gennemført forskning i disse stoffer inden for jord, vand, udeluft og emissioner.

fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i levnedsmidler for så vidt angår dioxiner og dioxinlignende PCB'er (EUT L 32 af 4.2.2006, s. 34), hvad angår fødevarer. Sidstnævnte er erstattet af Kommissionens forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i levnedsmidler (EUT L 364 af 20.12.2006, s. 5).

¹¹ Kommissionens henstilling 2006/88/EF af 2. februar 2006 om reduktion af forekomsten af dioxiner, furaner og PCB i foderstoffer og fødevarer (EUT L 42 af 14.2.2006, s. 26).

¹² EUT L 364 af 20.12.2006, s. 32. Forordningen træder i stedet for Kommissionens direktiv 2002/69/EF af 26. juli 2002 om prøveudtagnings- og analysemetoder til officiel kontrol af dioxinindholdet og bestemmelse af dioxinlignende PCB i levnedsmidler (EUT L 209 af 6.8.2002, s. 5)

¹³ www.efsa.europa.eu/etc/medialib/efsa/science/contam/contam_opinions/1229.Par.0003.File.dat/contam_op_ej284_ndl-pcb_en1.pdf